

er forandret, da vi utvivlsomt ere de Svageste og ikke have noget virksomt Middel til at gennemføre denne Forsvarspan, saa maa vi tage Konsekventerne deraf, og saa maa vi ogsaa anvende betydelig færre Midler til disse Foranstaltninger og ganske særlig synes jeg, at man bliver opfordret dertil, naar man dog i Virkeligheden ser, at det, man faar for disse Penge, der anvendes til Hærvæsenet, til Forsvarsvæsenet, ikke blot er unyttigt, men i dobbelt Henseende farligt for Landets Fremtid. Ja, jeg ønsker at udtrykke mig saa mildt som muligt, fordi jeg gjerne vil forstaaelse med Alle om det Punkt. Jeg veed, at det er et stærkt brændende Spørgsmaal. Man kan gjerne sige, at hele den Konflikt, der for Tiden sætter Sindene i Bevægelse her i Landet, væsentlig er holdt gaende, væsentlig bæres af Militarismen. Det er den virkelige Drivfjeder, som holder den oppe, og som holder Masserne sammen. Det er overordentlig vanskeligt at komme til at tale rolig om den Sag, man kan saa let anslaa Strenge, der vække Videnskab og Begeistring, og det er mig saa overordentlig meget imod. Men jeg tror, at dersom mine Modstandere vilde tænke det igjennem, saa vilde de give mig Ret efter det Resultat, der foreligger fra Krigs- og Marineministrenes Side med Hensyn til de Forhaabninger, der kunne ventes opfyldte ved yderligere militære Foranstaltninger, at de Penge ere fastede ud af Vinduet, og naar man saa tænker paa, hvad der offres paa den anden Side, tror jeg ogsaa, at de ville være enige med mig i, at de fastes ud af Vinduet paa en Maade, der er til Ødelæggelse for Landet. Jeg skal ikke, hvad jeg allerede længe har talt om, omtale de økonomiske Opgaver, der ere opgivne; men jeg skal komme tilbage til, hvad jeg ofte har fremhævet, hvad jeg atter i Dag tror at burde fremhæve, at vi ved vor Hær, Flaade og Fæstning sætter vort Land i en udsat Stilling og ikke en Smule Andet. Det er ikke blot ved Kjøbenhavns Befæstning, vi gjøre os til en Magt, der vanskelig vil kunne hævde vor Neutralitet i Tilfælde af en europæisk Konflikt, idet der vil blive forlangt en Partitaget af os, som ellers ikke vilde blive forlangt, men ved vor Hær gjøre vi det Samme. Baade Hær, Flaade og Befæstning ere i Virkeligheden ikke Forsvarsmidler, men det er Waaben, der ville bringe Udlandet til i Tilfælde af en politisk Konflikt at forlange vor Indblanding og i fornødent Fald tvinge os dertil, og dermed er det i Virkeligheden Foranstaltninger, der aabne Udsigt til Landets Undergang. Derfor er det ganske absolut nødvendigt fra vor Side at

vedblive at gjøre Opposition imod det, men saa var det dog ogsaa ønskeligt, om vi kunde komme til en Forstaaelse om Nødvendigheden af at tage en anden Holdning paa det Omraade, fordi det ikke blot dreier sig om Landets økonomiske Fremtid, der Dag for Dag gaar tilbage, store Opgaver blive liggende uløste, og vi nærme os Dag for Dag det Punkt, da vi blive overfløede fra Sverrig og Tydskland og vi saaledes kunne regne paa at gaa en Fallit i Møde, men fordi den store Hær, Flaade og Befæstning rent storpolitisk set indeholder den største Fare for vor Fremtid. (Udfrydelse). Ja, man kan jo gjerne sige, at hverken vor Hær eller Flaade ere store i Sammenligning med Udlandets Hære og Flaader; men vi have dog saa Meget deraf, at det kan blive af Betydning for en udenlandsk Magt at have vor Hær og Flaade at raade over. Vor Hær er jo ingen Militz, det er det jo langt fra, men det er en staaende Hær, der er ret betydelig, og som omtrent svarer til et andet Lands Armeekorps, og det har ikke saa ganske lidt at sige, om man har et Armeekorps mere. Saa snart Tydskland har faaet en Forøgelse med et Armeekorps, saa er øieblikkelig Frankrig ogsaa nødt til at søge en Forøgelse (Udfrydelse af Marineministeren). Jeg henholder mig til et Telegram fra i Dag, som jeg maa antage er sandt, og derom veed naturligvis den høitærede Marineminister ikke en Smule mere end jeg, et officielt Telegram, som gaar ud paa, at den franske Krigsminister har krævet en Forøgelse af de franske Armeekorps foranlediget ved den tydste Hærs Forøgelse med to Armeekorps. Det er jo ganske klart, at det for enhver Magt vil have den Betydning, som et saadant altid har. Det er ikke Spekulationer, og ærede militære Medlemmer kunne ikke sige, at det forstaar jeg mig ikke paa, fordi jeg hverken er Søofficer eller Vandofficer, det er det, Historien atter og atter har viist, saaledes gaar det, hver Gang vi have begyndt noget Militært, ere vi til vor Ødelæggelse bleven dragne ind i de europæiske Konflikter. 1807 var jo slet ikke Andet end en Følge af, at vi vare saa stærke, at man vilde tvinge os til at forlade Neutraliteten, og da vi ikke vilde det, saa tog man vor Flaade. Selv i 1870 var det jo, som det er Enhver bekendt, kun et rent lykkeligt Tilfælde, der befriede os fra at blive dragne ind i den tydsk-franske Krig, idet der fremkom bestemte Opfordringer til os om at slutte os til den ene af de krigsførende Parter, og disse Opfordringer udelukkende af den Grund kunde afvises af os, at de franske Skibe ingen Kanoner havde, og Flaaden derfor ikke kom hertil. Men der